

DOI : 10.33274/2079-4819-2022-76-1-70-80

JEL : F29, G38, H73, O33, O38

УДК 35.007.2

Бочарова Ю. Г.,
д-р екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: bocharova@donnuet.edu.ua

Чернега О. Б.,
д-р екон. наук,
професор

e-mail: chernega@donnuet.edu.ua

Кожухова Т. В.,
д-р екон. наук,
доцент

e-mail: kozhuhova@donnuet.edu.ua

Іщенко О. В.,
провідний інженер

Інститут економіки промисловості НАН України,
м. Київ, Україна,
e-mail: ischenko80@gmail.com

СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В СВІТІ

UDC 35.007.2

Bocharova Yu. H.,
Grand PhD in Economic Sciences,
Associate Professor

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National
University of Economics and Trade,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: bocharova@donnuet.edu.ua

Chernega O. B.,
Grand PhD in Economic Sciences,
Professor

e-mail: chernega@donnuet.edu.ua

Kozhuhova T. V.,
Grand PhD in Economic Sciences,
Associate Professor

e-mail: kozhuhova@donnuet.edu.ua

Ishchenko O. V.,
Senior Engineer

Institute of Industrial Economics, National Academy of
Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine,
e-mail: ischenko80@gmail.com

STATE AND FEATURES OF E-GOVERNMENT DEVELOPMENT IN THE WORLD

Мета. Аналіз стану та особливостей розвитку електронного урядування в світі у 2010–2020 рр.

Методи. У процесі дослідження використано такі методи та прийоми пізнання: теоретичне узагальнення і порівняння, аналіз і синтез, індукція та дедукція, групування.

Результати. Обґрунтовано, що найбільш репрезентативним та авторитетним серед показників, що дозволяють оцінити рівень розвитку електронного урядування, є показник EGDІ; даний показник розраховується на основі трьох комплексних показників: обсяг та якість онлайн-обслуговування, розвиток онлайн послуг (OSI), стан розвитку телекомунікаційної інфраструктури (ТИ), людський капітал (HCI); значення EGDІ варіюється у межах від 0 до 1, де 0 — мінімальне значення, 1 — максимальне; країни світу диференціюються за значенням EGDІ на чотири групи: країни із дуже високим та високим рівнем розвитку

© Ю. Г. Бочарова, О. Б. Чернега, Т. В. Кожухова, О. В. Іщенко, 2022

електронного урядування, країни із середнім та низьким рівнем розвитку електронного урядування. Установлено, що у 2010–2020 рр.: рівень розвитку електронного урядування в світі підвищився (якщо у 2010 році середній показник EGDI в світі становив 0,45, то у 2020 році — 0,6); мали місце суттєві країнові та макрорегіональні асиметрії та диспропорції розвитку електронного урядування. Обґрунтовано, що беззаперечним лідером серед макрорегіонів за розвитком та швидкістю перетворень, спрямованих на розвиток електронного урядування, була Європа, аутсайдером — Африка; найсуттєвіших успіхів на шляху розвитку електронного урядування країнами світу було досягнуто у забезпеченні розвитку людського капіталу, найменших — у забезпеченні розвитку телекомунікаційної інфраструктури, хоча найбільш динамічно перетворення в макрорегіонах йшли саме в цьому напрямі; серед країн найбільших успіхів у розвитку електронного урядування досягли Данія, Республіка Корея, Австралія, Об'єднане Королівство, США, Нідерланди; найменших — Еритрея, ЦАР, Чад, Нігер, Гвінея-Бісау.

Ключові слова: електронне урядування, макрорегіон, країна, EGDI, OSI, TII, HCI.

Постановка проблеми. Становлення постіндустріального суспільства призводить до переосмислення детермінантів соціально-економічного розвитку, зростання та забезпечення конкурентоспроможності та національної безпеки країн. Одним із домінантних детермінантів в умовах такої трансформації є діджиталізація, що охоплює всі сфери та напрями розвитку людства, у т.ч. й урядування. Як наслідок, під впливом таких трансформацій, з'являються нові явища та феномени суспільного буття, від успішності включення в які залежить конкурентоспроможність міжнародних акторів та їх спроможність відстоювати свої інтереси у геоекономічній та геополітичній площині. Одним із таких нових феноменів є електронне урядування.

Беручи до уваги все зазначене вище, стан та особливості розвитку електронного урядування як в світі в цілому, так і в окремих його макрорегіонах, країнах становить значний науковий та практичний інтерес.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Незважаючи на значний науковий та практичний інтерес, що становить розвиток електронного урядування, сьогодні дослідження, спрямовані на вивчення стану та особливостей розвитку електронного урядування в світі та Україні [1–14], є фрагментарними, не дають розуміння про динаміку цього процесу, потребують актуалізації.

Мета статті полягає у аналізі стану та особливостей розвитку електронного урядування в світі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як свідчить аналіз джерел [1–14], одним із найбільш репрезентативних та авторитетних індикаторів успішності розвитку електронного урядування в світі є Індекс розвитку електронного урядування (EGDI), який з 2001 року розраховується та оприлюднюється Департаментом ООН з економічних та соціальних питань на основі даних Міжнародного союзу електрозв'язку, Організації ООН з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО) та власних даних.

З математичної точки зору EGDI являє собою середньозважене значень трьох нормованих комплексних показників:

— обсяг та якість онлайн-обслуговування, розвитку онлайн послуг (OSI). Даний показник розраховується на основі більше 80 одиничних показників, серед яких: наявність інформації про захист персональних даних, державні інституції тощо; можливість подання заяв онлайн у державні інституції, можливість сплатити будь-які державні збори онлайн тощо;

— стан розвитку телекомунікаційної інфраструктури (TII). Даний показник розраховується на основі 4 одиничних показників: кількість користувачів Інтернет на 100 мешканців, кількість абонентів мобільного зв'язку на 100 мешканців, кількість активних мобільних широкополосних мереж, кількість абонентів фіксованих широкополосних мереж;

— людський капітал (HCI). Даний показник розраховується на основі 4 одиничних

показників: рівень грамотності дорослого населення; сукупний валовий коефіцієнт охоплення початковою, середньою та вищою освітою населення; очікувана тривалість навчання; середня тривалість навчання [1–6].

Значення EGDІ варіюється у межах від 0 до 1, де 0 – мінімальне значення, 1 – максимальне. При цьому експерти ООН диференціюють країни за рівнем розвитку електронного урядування в залежності від значення EGDІ, виділяючи чотири групи країн: 1) країни із низьким рівнем розвитку електронного урядування — значення EGDІ менше 0,25;

2) країни із середнім рівнем розвитку електронного урядування — значення EGDІ у межах 0,25–0,5; 3) країни із високим рівнем розвитку електронного урядування — значення EGDІ у межах 0,5–0,75; 4) країни із дуже високим рівнем розвитку електронного урядування — значення EGDІ більше 0,75 [1–6].

Динаміка середніх значень EGDІ та його складових за період 2010–2020 рр. демонструє нерівномірну, але поступову позитивну динаміку, хоча за складовими спостерігаються помітні відмінності (рис. 1).

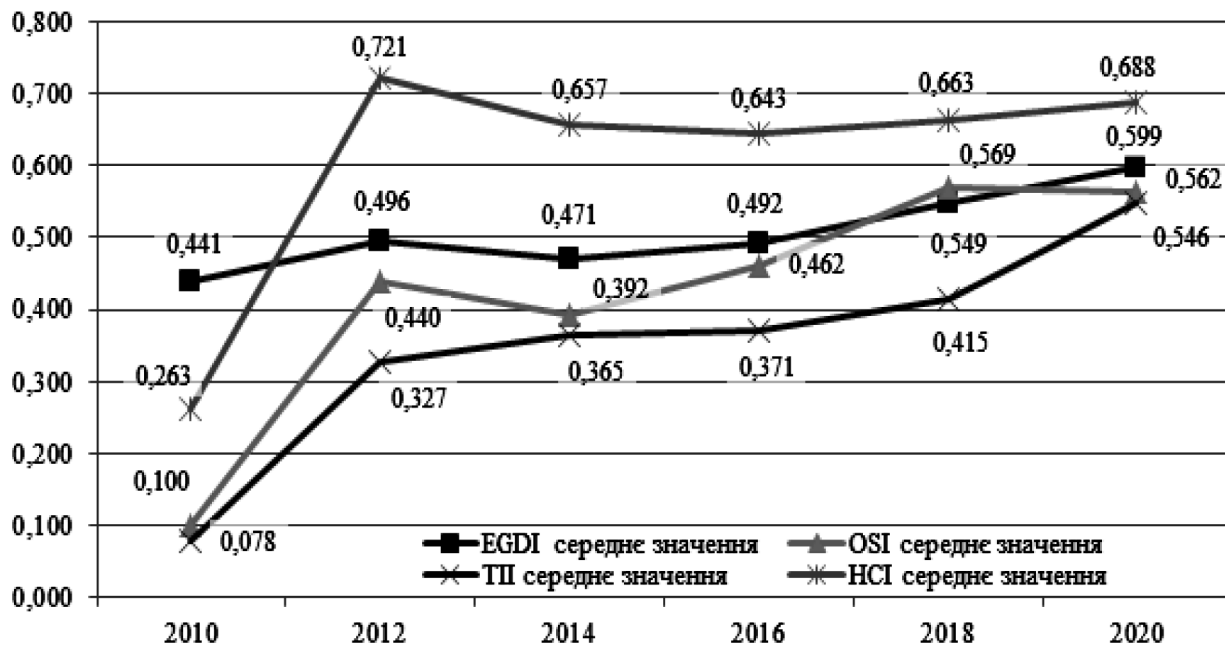

Рис. 1. Динаміка значень EGDІ та його складових у 2010–2020 рр.

Так, окрім 2014 року, коли майже за усіма показниками (окрім OSI – розвитку розвитку онлайн-послуг) спостерігалось зниження значень, причому за людським капіталом (HCI) – найбільш виражене, у інші періоди майже всі показники зростали. Виключенням є показник розвитку онлайн-послуг (OSI) у 2020 р., який дещо знизився порівняно із результатами дослідження 2018 р. Звертає на себе увагу збільшення швидкості зростання EGDІ у 2014–2020 рр., забезпечене, переважно, прискоренням розвитку телекомунікаційної інфраструктури (ймовірно, як результат впливу епідемії COVID-19).

Ще одним загальним чинником зростання середніх значень EGDІ та його складових є зближення країн світу за індикаторами, що використовуються при його розрахунку, що

наочно демонструють значення коефіцієнту варіації (рис. 2).

За виключенням індексу людського капіталу (HCI), за всіма іншими показниками EGDІ країни світу стали менш диференційованими у 2020 р., порівняно із 2010 р., хоча у 2014 році спостерігалась зміна тенденції за більшістю показників. Найбільше країни світу за 2010–2020 рр. зблизились за станом розвитку телекомунікаційної інфраструктури (ТП), хоча за даною складовою варіативність у 2020 р. залишалась найбільшою. Звертає на себе увагу перевищення у 2020 р. значень 2010 р. за індексом людського капіталу (HCI), що свідчить про зростання «цифрового розриву» через різницю у рівні людського капіталу різних країн, на що вдається вплинути найменше, порівняно із іншими

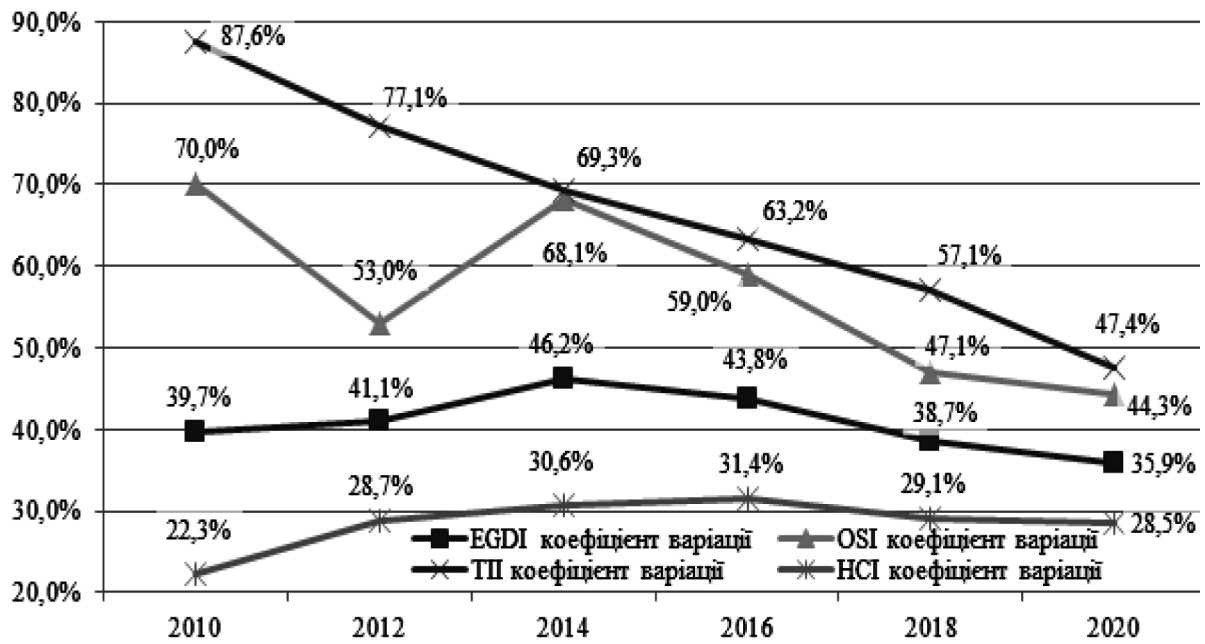

Рис. 2. Динаміка коефіцієнту варіації значень EGDІ та його складових у 2010–2020 рр.

складовими EGDІ. Хоча, з іншого боку, лише за HCI коефіцієнт варіації є на протязі всього періоду нижчим за 33 %, що вважається критичним щодо однорідності досліджуваної сукупності.

За 2010–2020 рр. рівень розвитку електронного урядування в світі підвищився на 0,158 пунктів: якщо у 2010 році середній показник EGDІ в світі становив 0,45, то у 2020 році — 0,6. При цьому, якщо у 2010 році лівова частка країн світу відносилася до країн із середнім рівнем розвитку електронного урядування (94 країни), і лише 51 країна із високим та 10 — до країн із дуже високим рівнем розвитку електронного урядування, то у 2020 році більшість країн характе-

ризувалась високим рівнем розвитку електронного урядування (69 країн), до країн із дуже високим рівнем розвитку електронного урядування відносилась майже третина — 57 країн.

Із 2010 року до 2020 року суттєво скоротилася частка країн із низьким рівнем розвитку електронного урядування — на 15 %. Так, якщо у 2010 році на частку країн із низьким рівнем розвитку електронного урядування припадало 19 % країн, що було проаналізовано, то у 2020 році — лише 4 % (табл. 1).

Як свідчить аналіз джерел [1, 6], у 2010–2020 рр. мали місце суттєві країнові та макрорегіональні асиметрії та диспропорцій

Таблиця 1

Розвиток електронного урядування в світі EGDІ (від 0 до 1)
(складено та розраховано авторами на основі даних джерел [1, 6])

Показники	2010 р.		2020 р.		Абсолютне відхилення	
	Кількість країн	Частка країн	Кількість країн	Частка країн	Кількість країн	Частка країн
Низький рівень EGDІ (менше 0,25)	28	15	8	4	–20	–9
Середній EGDІ (0,25–0,5)	94	51	59	31	–35	–20
Високий EGDІ (0,5–0,75)	51	28	69	36	18	8
Дуже високий EGDІ (більше 0,75)	10	6	57	29	47	23
Усього	183	100	193	100	10	0
Середнє значення EGDІ	0,441		0,599		0,158	

розвитку електронного урядування. Так, протягом періоду, що аналізується, найбільш успішно із завданням розвитку електронного урядування справлялися країни Європи та Азії — середнє значення EGDI в цих макро-

регіонах становило 0,41 та 0,32 відповідно. Для порівняння, EGDI Америки — 0,315, Океанії — 0,26, Африки — 1,95 (табл. 2).

Успішність Європи у напрямку розвитку електронного урядування пов'язана із її по-

Таблиця 2

Стан та особливості розвитку електронного урядування в макрорегіонах у 2010–2020 рр. (від 0 до 1)
(складено та розраховано авторами на основі даних джерел [1,6])

Макрорегіон	2010				2020			
	EGDI	OSI	ТП	HCI	EGDI	OSI	ТП	HCI
Африка	0,27	0,0489	0,0221	0,2039	0,39	0,3704	0,3165	0,4874
Америка	0,48	0,1069	0,0857	0,2864	0,63	0,5808	0,5763	0,7453
Азія	0,44	0,1085	0,0657	0,2659	0,64	0,6249	0,5893	0,6977
Європа	0,62	0,1480	0,1598	0,3123	0,82	0,7655	0,8162	0,8691
Океанія	0,42	0,0532	0,0548	0,2766	0,52	0,4172	0,3851	0,7295
Середнє значення	0,441	0,09	0,08	0,27	0,599	0,55	0,54	0,71

рівняльною ефективністю як за параметрами розвитку електронних послуг (OSI), так і за параметрами розвитку телекомунікаційної інфраструктури (0,3165) та людського капіталу (HCI). Так, середнє значення OSI в Європі у 2010–2020 рр., становило 0,38275, ТП — 0,4081, HCI — 0,43455. Інші макрорегіони суттєво поступалися Європі за кожним із зазначених параметрів. Найменш ефективно процеси розвитку електронного урядування в цілому та його компонентів зокрема йшли в Африці. У цьому макрорегіоні фіксується найменше середнє значення як EGDI (0,195), так і OSI (0,1852), ТП (0,15825), HCI (0,2437).

Другим макрорегіоном після Європи за параметром OSI та ТП є Азія, середнє значення по якій цих показників становило 0,31245 та 0,29465 відповідно. Для порівняння у 2010–2020 рр, середнє значення параметру OSI та ТП Америки — 0,2904 та 0,28815 відповідно, Океанії — 0,2086 та 0,19255 відповідно, Африки — 0,1852 та 0,15825 відповідно.

Другим макрорегіоном після Європи за значенням HCI стала Америка. Середнє значення HCI Америки у 2010–2020 рр, становило 0,37265. Для порівняння, значення HCI Океанії — 0,36475, Азії — 0,34885, Африки — 0,2437.

У 2010–2020 рр, по всіх макрорегіонах спостерігався розвиток електронного уря-

дування. Найбільш динамічно цей процес йшов в Європі та Азії — EGDI збільшився на 0,2. Найменш динамічно електронне урядування розвивалося у Океанії та Африці — EGDI збільшився на 0,1 та 0,12 відповідно. Для порівняння, у 2010–2020 рр, EGDI Америки збільшився на 0,15.

Порівняльна успішність Європи у розвитку електронного урядування у 2010–2020 рр, пояснювалася порівняно вищою її успішністю та динамічністю у напрямку забезпечення розвитку електронних послуг, телекомунікаційної інфраструктури, людського капіталу. Так, у 2010–2020 рр, OSI збільшився на 0,6175, ТП — на 0,6564, HCI — 0,5568. Для порівняння, за аналогічний період часу в Азії фіксувалося така динаміка складових розвитку електронного урядування: OSI збільшився на 0,5164, ТП — на 0,5236, HCI — на 0,4318; в Америці: OSI збільшився на 0,4739, ТП — на 0,4906, HCI — на 0,4589; в Океанії: OSI — на 0,364, ТП — 0,3303, HCI — 0,4529; в Африці: OSI — 0,3215, ТП — 0,2944, HCI — 0,2835.

Таким чином, у 2010–2020 рр., беззаперечним лідером серед макрорегіонів за досягнутим рівнем та швидкістю перетворень, спрямованих на розвиток електронного урядування була Європа, аутсайдером — Африка; за складовими найвищого значення було досягнуто за показником забезпечення

розвитку людського капіталу (найвище середнє значення показника), найменших — у забезпеченні розвитку телекомунікаційної інфраструктури, хоча найбільш динамічно перетворення в макрорегіонах йшли саме в цьому напрямі.

Топ-10 країн за розвитком електронного урядування між 2010 р. та 2020 р. змінився, проте в нього стабільно входили такі країни як Данія, Республіка Корея, Австралія, Об'єднане Королівство, США, Нідерланди (табл. 3).

Таблиця 3

**Топ-10 країн із дуже високим EGDI у 2010-2020 рр.,
(складено та розраховано авторами на основі даних джерел [1,6])**

Показники	2010 р,	Показники	2020 р,
Усього країн із дуже високим EGDI	10	Усього країн із дуже високим EGDI	57
Топ-10 країн із дуже високим EGDI:		Топ-10 країн із дуже високим EGDI:	
Республіка Корея	0,8785	Данія	0,9758
США	0,8510	Республіка Корея	0,956
Канада	0,8448	Естонія	0,9473
Об'єднане Королівство	0,8147	Фінляндія	0,9452
Нідерланди	0,8097	Австралія	0,9432
Норвегія	0,8020	Швеція	0,9365
Данія	0,7872	Об'єднане Королівство	0,9358
Австралія	0,7863	Нова Зеландія	0,9339
Іспанія	0,7516	США	0,9297
Франція	0,7510	Нідерланди	0,9228

У 2010–2020 рр. покращили свої позиції у Топ-10 рейтингу країн за рівнем розвитку електронного урядування такі країни як Данія (на 6 позицій), Австралія (на 3 позиції), Нова Зеландія (на 6 позицій), Фінляндія (на 15 позицій), Швеція (на 6 позицій) та Естонія (на 17 позицій); погіршили: Республіка Корея (на 1 позицію), США (на 7 позицій), Канада (на 25 позицій), Об'єднане Королівство (на 3 позиції), Нідерланди (на 5 позицій), Норвегія (на 7 позицій), Іспанія (на 8 позицій), Франція (на 9 позицій), Таким чином, найсуттєвіших змін позицій у рейтингу зазнали Канада та Естонія (табл. 4).

Топ-10 країн за розвитком електронного урядування у 2010–2020 рр. характеризувалися порівняно високим рівнем розвитку людського капіталу (середнє значення HSI — 0,63). Для порівняння, середнє значення ТП по цій групі країн становило 0,56, OSI — 0,54. Найбільш динамічно в межах зазначеної групи країн зростало значення ТП. Так, протягом періоду, що аналізується, ТП зазначеної групи країн збільшився на 0,7 пунктів. Для порівняння, за аналогічний період OSI зазначеної групи країн збільшився на 0,69 пунктів, HSI — на 0,61 пунктів (табл. 4).

Таблиця 4

**Топ-10 країн за розвитком електронного урядування у 2010 та 2020 рр.
складено та розраховано авторами на основі даних джерел [1 ,6]**

Позиція		Країни	2010 р,				2020 р,			
2010	2020		EGDI	OSI	ТП	HSI	EGDI	OSI	ТП	HSI
1	2	Республіка Корея	0,8785	0,3400	0,2109	0,3277	0,956	1	0,9684	0,8997
2	9	США	0,8510	0,3184	0,2128	0,3198	0,9297	0,9471	0,9182	0,9239
3	28	Канада	0,8448	0,3001	0,2244	0,3204	0,842	0,8412	0,7818	0,9029
4	7	Об'єднане Королівство	0,8147	0,2634	0,2364	0,3149	0,9358	0,9588	0,9195	0,9292
5	10	Нідерланди	0,8097	0,2310	0,2530	0,3257	0,9228	0,9059	0,9276	0,9349
6	13	Норвегія	0,8020	0,2504	0,2254	0,3257	0,9064	0,8765	0,9034	0,9392
7	1	Данія	0,7872	0,2288	0,2306	0,3278	0,9758	0,9706	0,9979	0,9588

Позиція		Країни	2010 р.				2020 р.			
2010	2020		EGDI	OSI	ТІІ	НСІ	EGDI	OSI	ТІІ	НСІ
8	5	Австралія	0,7863	0,2601	0,1983	0,3278	0,9432	0,9471	0,8825	1
9	17	Іспанія	0,7516	0,2601	0,1683	0,3231	0,8801	0,8882	0,8531	0,8989
10	19	Франція	0,7510	0,2321	0,1965	0,3225	0,8718	0,8824	0,8719	0,8612
14	8	Нова Зеландія	0,7311	0,2170	0,1864	0,3278	0,9339	0,9294	0,9207	0,9516
19	4	Фінляндія	0,6967	0,1630	0,2059	0,3278	0,9452	0,9706	0,9101	0,9549
12	6	Швеція	0,7474	0,1792	0,2482	0,3200	0,9365	0,9	0,9625	0,9471
20	3	Естонія	0,6965	0,1705	0,2070	0,3190	0,9473	0,9941	0,9212	0,9266

У 2010–2020 рр. кількість країн, що відносилися до групи країн із високим рівнем EGDI збільшилася на 18 країн — з 51 країни до 69 країн (табл. 5).

Таблиця 5

**Топ-10 країн із високим (0,5–0,75) EGDI у 2010–2020 рр.
(складено та розраховано авторами на основі даних джерел [1, 6])**

Показники	2010 р.	Показники	2020 р.
Усього країн із високим EGDI	51	Усього країн із високим EGDI	69
Топ-10 країн із високим EGDI:		Топ-10 країн із високим EGDI:	
Сінгапур	0,7476	Сербія	0,7474
Швеція	0,7474	Албанія	0,7399
Бахрейн	0,7363	Бруней	0,7389
Нова Зеландія	0,7311	Мексика	0,7291
Німеччина	0,7309	Барбадос	0,7279
Бельгія	0,7225	Маврикій	0,7196
Японія	0,7152	Монако	0,7177
Швейцарія	0,7136	Грузія	0,7174
Фінляндія	0,6967	Катар	0,7173
Естонія	0,6965	Колумбія	0,7164

Топ-10 країн із високим рівнем EGDI за 10 років (з 2010 року до 2020 року) суттєво змінився. Усі країни, що входили до складу топ-10 країн із високим рівнем EGDI у 2010 році, перемістилися у 2020 році до групи країн із дуже високим рівнем EGDI. У 2020 році до групи країн із високим рівнем EGDI належали Сербія, Албанія, Бруней, Мексика, Барбадос, Маврикій, Монако, Грузія, Катар, Колумбія. При цьому слід зазначити, що незважаючи на зміни у складі топ-10 країн із високим рівнем EGDI у 2010–2020 рр., середнє значення EGDI протягом періоду, що аналізується, суттєво не змінилося (0,724 у 2010 році проти 0,727).

Середній показник EGDI по топ-10 країн із високим EGDI становив 0,7238, що більше, ніж середній світовий показник на 0,20 пунктів.

У 2010–2020 рр. кількість країн із середнім рівнем EGDI зменшилася на третину (на 35 країн) — з 94 країн у 2010 році до 59 країн у 2020 році.

Топ-10 країн із середнім рівнем розвитку електронного урядування суттєво змінився за 10 років (з 2010 р. по 2020 р.). Станом на 2020 рік до цієї групи країн належать: Зімбабве, Ліван, Есватіні, Гайана, Руанда, Сирія, Непал, Таджикистан, Тимор-Лешти, Лесото (табл. 6).

Середній показник EGDI по топ-10 країн із середнім рівнем EGDI становить 0,48, що менше за середньосвітове значення на 0,043 пункти.

У 2010–2020 рр. середній показник EGDI по топ-10 країн із середнім рівнем EGDI зменшився на 0,0039 пунктів. Якщо у 2010 році середній показник EGDI цієї групи

становив 0,48353, то у 2020 році — 0,47963 (табл. 6).

У 2010-2020 рр. кількість країн із низьким рівнем EGDI зменшилася з 35 країн у

2010 році до 8 країн у 2020 році, тобто більше, ніж у 4 рази (на 27 країн) (табл. 7).

Найменш успішними у напрямку забезпечення розвитку електронного урядування

Таблиця 6

Топ-10 країн із середнім (0,25–0,5) EGDI у 2010–2020 рр. (складено та розраховано авторами на основі даних джерел [1,6])

Показники	2010 р.	Показники	2020 р.
Усього країн із середнім EGDI	94	Усього країн із середнім EGDI	59
Топ-10 країн із середнім EGDI:		Топ-10 країн із середнім EGDI:	
Катар	0,4928	Зімбабве	0,5019
Перу	0,4923	Ліван	0,4955
Білорусь	0,4900	Есватіні	0,4938
Багами	0,4871	Гайана	0,4909
Туніс	0,4826	Руанда	0,4789
Тринідад і Тобаго	0,4806	Сирія	0,4763
Бруней	0,4796	Непал	0,4699
Туреччина	0,4780	Таджикистан	0,4649
Венесуела	0,4774	Тимор-Лешти	0,4649
Коста-Ріка	0,4749	Лесото	0,4593

Таблиця 7

Топ-10 країн із низьким (до 0,25) EGDI у 2010–2020 рр. (складено та розраховано авторами на основі даних джерел [1, 6])

Показники	2010 р.	Показники	2020 р.
Усього країн із низьким EGDI	35	Усього країн із низьким EGDI	8
Топ-10 країн із низьким EGDI:		Топ-10 країн із низьким EGDI:	
Бурунді	0,2014	Гвінея-Бісау	0,2316
Ерітрея	0,1859	Конго	0,2235
Малі	0,1815	Нігер	0,1661
Сьєра Леоне	0,1697	Чад	0,1557
Буркіно-Фасо	0,1587	ЦАР	0,1404
Гвінея-Бісау	0,1561	Сомалі	0,1293
Гвінея	0,1426	Ерітрея	0,1292
ЦАР	0,1399	Південний Судан	0,0875
Чад	0,1235	-	-
Нігер	0,1098	-	-

у 2010–2020 рр, традиційно були: Ерітрея, ЦАР, Чад, Нігер, Гвінея-Бісау. Крім того, до складу країн із низьким рівнем EGDI у 2020 році належали Південний Судан, Сомалі, Конго.

Таким чином, до переліку країн із низьким рівнем EGDI відносяться, в першу чергу, країни Африки.

Середній показник EGDI по Топ-10 країн із низьким рівнем EGDI становить 0,1574, що менше за середньосвітове значення на 0,3675 пунктів (табл. 7).

За 2010–2020 рр. середній показник EGDI по топ-10 країн із низьким рівнем EGDI збільшився на 0,001 пункт. Якщо у 2010 році середній показник EGDI цієї групи становив 0,15691, то у 2020 році — 0,15791. Тобто, враховуючи це, а також незмінність більшості складу цієї групи, можна сказати, що розвитку електронного урядування у країнах цієї групи майже не відбувалося.

Висновки. Таким чином, у 2010–2020 рр, незважаючи на те, що спостерігалось помітне підвищення середньосвітового рівня розвитку електронного урядування (з 0,45 у 2010 році до 0,6 у 2020 році), світ харак-

теризується зростанням асиметричності розвитку електронного урядування. Так, у 2010–2020 рр, розрив між середніми значеннями топ-10 країн із дуже високим значенням EGDІ та топ-10 країн із високим рівнем розвитку EGDІ збільшився на 0,1349 пунктів (з 0,0839 у 2010 році до 0,2188 у 2020 р.), топ-10 країн із середнім рівнем EGDІ — на 0,1388 пунктів (з 0,3242 у 2010 році до 0,463 у 2020 році), топ-10 країн із низьким рівнем EGDІ — на 0,1339 пунктів (з 0,6508 у 2010 році до 0,7847 у 2020 році). Спостерігаються суттєві макрорегіональні та країнові асиметрії, які поглиблюються. Крім того, у 2010–2020 рр, спостерігається поглиблення диспропорційності розвитку електронного урядування, що знаходить прояв у варіативності значень показників OSI, TII, HCI.

Список літератури

1. E-Government Survey 2020. Digital Government in the Decade of Action for Sustainable Development With addendum on COVID-19 Response. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020>.
2. United Nations E-Government Survey 2018: Gearing E-Government to Support Transformation towards sustainable and resilient societies. URL: <https://desapublications.un.org/file/549/download>.
3. United Nations E-Government Survey 2016: E-Government in Support of Sustainable Development. URL: <https://desapublications.un.org/file/778/download>.
4. United Nations E-Government Survey 2014: E-Government for the Future We Want. URL: <https://desapublications.un.org/file/667/download>.
5. United Nations E-Government Survey 2012: E-Government for the People. URL: <https://desapublications.un.org/file/692/download>.
6. United Nations E-Government Survey 2010. Leveraging e-government at a time of financial and economic crisis. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2010>.
7. Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України. Департамент розвитку електронних комунікацій. Конкурентоспроможність України 2020-2021. URL: <https://cip.gov.ua/services/cm/api/attachment/download?id=37433>.
8. Кужда Т. І. Стан та перспективи розвитку електронного урядування в Україні та в світі. Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування: колективна монографія. Т. : ФОП Паляниця В. А. 2020. С. 71–86.
9. Амосов О. Ю., Гордієнко Л. Ю., Ющенко Н. В. Сучасні рейтингові оцінки розвитку електронного урядування та інформаційного суспільства. Ефективність державного управління. № 62. 2021. URL: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.62.2020.205762/>.
10. OECD. Digital Government Index. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/4de9f5bb-en.pdf?expires=1656233829&id=id&accname=guest&checksum=6026A83A32FF0059BCA5B1938AE16FC5>.
11. eGovernment Benchmark 2020: eGovernment that works for the people. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/egovernment-benchmark-2020-egovernment-works-people>
12. Digital Government. Factsheet 2019. Ukraine. URL: https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Digital_Government_Factsheets_Ukraine_2019.pdf.
13. Sviridova S.S., Bondarenko A.O., Purici S. Introducing e-governance both in Ukraine and in the World. Economics: time realities. №6(52). 2020. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2020/No6/70.pdf>.
14. Bondar H. Digital transformation of the government of Ukraine: open data and electronic services. Public Administration and Regional Development. 2021. №11. pp. 97-123. URL: <https://doi.org/10.34132/pard2021.11.05>.

References

1. E-Government Survey 2020. Digital Government in the Decade of Action for Sustainable Development With addendum on

COVID-19 Response. Available at: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020>.

2. United Nations E-Government Survey 2018: Gearing E-Government to Support Transformation towards sustainable and resilient societies. Available at: <https://desapublications.un.org/file/549/download>.

3. United Nations E-Government Survey 2016: E-Government in Support of Sustainable Development. Available at: <https://desapublications.un.org/file/778/download>.

4. United Nations E-Government Survey 2014: E-Government for the Future We Want. Available at: <https://desapublications.un.org/file/667/download>.

5. United Nations E-Government Survey 2012: E-Government for the People. Available at: <https://desapublications.un.org/file/692/download>.

6. United Nations E-Government Survey 2010. Leveraging e-government at a time of financial and economic crisis. Available at: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2010>.

7. State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine. Department of Electronic Communications Development. Konkurentospromozhnist Ukrainy 2020-2021 [Competitiveness of Ukraine 2020-2021]. Available at: <https://cip.gov.ua/services/cm/api/attachment/download?id=37433>.

8. Kuzhda, T. I. (2020). Stan ta perspektyvy rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini ta v sviti [Status and prospects of e-government development in Ukraine and in the world]. Aktualni problemy publicnoho upravlinnia ta administruvannia: kolektyvna monohrafiia [Current issues of public management and ad-

ministration: a collective monograph]. Ternopil, FOP Palianytsia V. A. Publ., pp. 71–86.

9. Amosov, O. Yu., Hordiienko, L. Yu., Yushchenko, N. V. (2022). Suchasni reitynhovi otsinky rozvytku elektronnoho uriaduvannia ta informatsiinoho suspilstva [Modern rating assessments of e-government and information society development]. Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia [Efficiency of public administration], vol. 62. Available at: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.62.2020.205762/>.

10. OECD. Digital Government Index. Available at: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/4de9f5bb-en.pdf?expires=1656233829&id=id&accname=guest&checksum=6026A83A32FF0059BCA5B1938AE16FC5>.

11. eGovernment Benchmark 2020: eGovernment that works for the people. Available at: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/egovernment-benchmark-2020-egovernment-works-people>.

12. Digital Government. Factsheet 2019. Ukraine. Available at: https://join-up.ec.europa.eu/sites/default/files/inline-files/Digital_Government_Factsheets_Ukraine_2019.pdf.

13. Sviridova, S. S., Bondarenko, A. O., Purici S. (2020). Introducing e-governance both in Ukraine and in the World. Economics: time realities, vol. 6(52). Available at: <https://economics.net.ua/files/archive/2020/No6/70.pdf>.

14. Bondar, H. (2021). Digital transformation of the government of Ukraine: open data and electronic services. Public Administration and Regional Development, vol.11, pp. 97–123. Available at: <https://doi.org/10.34132/pard2021.11.05>.

Objective. *The objective of the article is the analysis of the state and features of e-government development in the world in 2010-2020.*

Methods. *The following methods and techniques of cognition are used in the research process: theoretical generalization and comparison, analysis and synthesis, induction and deduction, grouping.*

Results. *According to the results of the study, it is substantiated that the most representative and authoritative among the indicators that allow to assess the level of development of e-government is the indicator of EGDI; this indicator is calculated on the basis of three complex indicators: the volume and quality of online services, the development of online services (OSI), the state of development of telecommunications infrastructure (TII), human capital (HCI); the EGDI value varies from 0 to 1, where 0 is the minimum value, and 1 is the maximum one. Countries of the world*

are differentiated according to the value of EGDI into four groups: countries with a very high and high level of e-government development, countries with medium and low level of e-government development. It is established that in 2010-2020: the level of development of e-government in the world increased (if in 2010 the average EGDI in the world was 0,45, in 2020 it was 0,6); there were significant country and macro-regional asymmetries and disparities in the development of e-government. It is substantiated that the undisputed leader among macro-regions in terms of development and speed of transformations aimed at the development of e-government was Europe, the outsider was Africa; the most significant success in the development of e-government in the world was achieved in ensuring the development of human capital, the least — in ensuring the development of telecommunications infrastructure, although the most dynamic transformations in macro-regions were in this direction. Among the countries with the greatest success in the development of e-government were Denmark, the Republic of Korea, Australia, the United Kingdom, the United States and the Netherlands; the smallest — Eritrea, CAR, Chad, Niger, Guinea-Bissau.

Key words: e-government, macro-region, country, EGDI, OSI, TII, HCI.

Надійшла до редакції 28.05.2022

DOI : 10.33274/2079-4819-2022-76-1-80-87

JEL : A13, A14, R10, R58

УДК 338.24

Гладкова І.О.,
аспірантка ОП «Економіка»

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: gladkova_io@donnuet.edu.ua

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЯКОСТІ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ КРИВОГО РОГУ ТА РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ МІСТА

UDC 338.24

Hladkova I. O.,
Postgraduate Student

Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National
University of Economics and Trade,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: gladkova_io@donnuet.edu.ua

RELATIONSHIP BETWEEN THE QUALITY OF LIFE OF THE POPULATION OF KRYVYI RIH AND THE DEVELOPMENT OF THE TOURIST SPHERE OF THE CITY

Мета. Метою представлено дослідження є оцінка рівня життя населення Кривого Рогу засобом аналізу рівня розвитку туристичної сфери міста.

Методи. Теоретичною базою дослідження є досягнення зарубіжних та вітчизняних науковців щодо ключових параметрів якості життя населення. Джерельною базою для написання даної розвідки стали різноманітні статистичні матеріали, що відображають рівень життя криворіжців, а також маркетингове дослідження 2020 року, присвячене розвитку туристичної галузі у Кривому Розі. Задля досягнення поставленої мети було використано загальні методи дослідження, а саме: емпіричні (спостереження, порівняння, вимірювання), комплексні (аналіз, синтез), теоретичні (сходження від абстрактного до конкретного). Серед спеціальних (економіко-статистичних) методів дослідження перевагу було надано графічним, кореляційним, компоненто-аналітичним та методу групування.

© І. О. Гладкова, 2022